

BANE NOR SF
Postboks 4350
2308 HAMAR

Vår dato: 26.06.2026

Vår ref.: 202501644-14 Oppgis ved henvendelse

Vedtak om overtredelsesgebyr - Bygging av anlegg uten anleggskonsesjon - Bane NOR, Åmli kommune

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) illegger Bane NOR SF et overtredelsesgebyr på kroner **750 000** for opparbeidelse av tomt i tilknytning til høyspente elektriske anlegg uten anleggskonsesjon.

1. Vedtak

NVE illegger Bane NOR SF et overtredelsesgebyr for brudd på energiloven § 3-1.

- Overtredelsesgebyret er fastsatt til kroner 750 000.
- Faktura blir tilsendt.
- Ved forsinket betaling kan Innkrevingsmyndigheten kreve rente etter forsinkelsesrenteloven. Dette følger av lov om innkreving av statlige krav mv. § 15.

Vedtaket har hjemmel i energiloven § 10-7.

2. Sakens bakgrunn

NVE gjennomførte vinteren 2025 en kontroll med Bane NOR SF sitt anleggsarbeid knyttet til etablering av nettanlegg ved deres beredskaps plass i Åmli kommune, med bakgrunn i en henvendelse av 13.01.2025.¹

NVE varslet Bane NOR den 28.01.2025 om at NVE vil vurdere å treffe vedtak om stans av anleggsarbeid knyttet til etablering av nettanlegg i tilknytning til deres beredskaps plass i Åmli kommune, dersom arbeidet ikke opphørte innen onsdag 29.01.2025².

Bane Nor bekreftet i svar til varsel om stans av 28.01.2025³ at alle arbeider på tomten var stanset i påvente av avklaring knyttet til nødvendige tillatelser. NVE etterspurte mer

¹ Vi viser også til telefonsamtale med Bane NOR v/Lars Ansteensen 27.01.2025.

² NVE ref. 202501644-3

³ NVE ref. 202501644-4

informasjon om de aktuelle arbeidene i brev av 29.01.2025⁴ for å kunne ta stilling til grunnlag for å pålegge stans.

Bane NOR sendte i brev av 31.01.2025⁵ informasjon angående arbeidene og fremtidige planer knyttet til tomten. Det opplyses om at det var utført anleggsarbeider på beredskapstomten, som blant annet inkluderer sprengning og pigging av fjell, samt senkning av tomten med om lag to meter. Det er også etablert føringsveier/plastrør med OPI for eventuelle fremtidige kabler.

Den 03.02.2025⁶ varslet NVE Bane NOR om at NVE ville vurdere å treffe vedtak om retting, dersom Bane NOR ikke søkte om nødvendig anleggskonsesjon i tilknytning til deres beredskaps plass i Åmli kommune innen 01.04.2025. Bane NOR sendte inn søknad om anleggskonsesjon den 28.03.2025⁷.

NVE ga den 18.11.2025⁸ Bane NOR SF anleggskonsesjon for beredskaps plassen i Åmli kommune. Gjennom tildeling av anleggskonsesjon til Bane NOR er lovlig tilstand gjenopprettet.

Den 02.12.2025⁹ varslet NVE Bane NOR SF om at vi vil vurdere å ilegge overtredelsesgebyr for bygging av anlegg i tilknytning til beredskaps plass uten anleggskonsesjon.

Bane NOR SF uttalte seg til varselet den 09.01.2026¹⁰.

3. NVEs vurdering

3.1. Rettsregler som er brutt

NVE vurderer at det er dokumentert i saken at Bane NOR SF har brutt energiloven § 3-1. Energiloven § 3-1 første ledd første punktum sier at:

«Anlegg for produksjon, omforming, overføring og fordeling av elektrisk energi, kan ikke bygges, eies eller drives uten konsesjon.»

Energiloven § 1-3 definerer elektrisk anlegg som elektrisk utrustning og tilhørende bygningstekniske konstruksjoner for produksjon, omforming, overføring og fordeling av elektrisk energi. Dette omfatter også nødvendige arbeider for opparbeidelse av tomten der elektriske anlegg skal etableres.

Bane NOR SF anfører at energiloven § 3-1 tredje ledd ikke angir at beredskaps plasser kan betraktes som et elektrisk anlegg, og heller ikke som en bygningsmessig konstruksjon. De mener derfor at det ikke er rimelig å legge til grunn at Bane NOR måtte forstå at beredskaps plasser ikke kan opparbeides og etableres etter plan- og bygningsloven.

⁴ NVE ref. 202501644-5

⁵ NVE ref. 202501644-6

⁶ NVE ref.: 202501644-7

⁷ NVE ref.: 202515970-1

⁸ NVE ref.: 202515970-3

⁹ NVE ref.: 202501644-8

¹⁰ NVE ref.: 202501644-13

NVE viser til at konsesjonsbehandlingen etter energiloven skal ta stilling til og fastsette anleggets plassering og arealbruk etter en vurdering av fordeler og ulemper, og sikre at elektriske anlegg bygges og driftes på en samfunnsmessig rasjonell måte, jf. energiloven § 1-2. Det betyr at opparbeidelse av tomten der anlegget skal etableres omfattes av konsesjonsplikten, når slike tiltak er nødvendige for plassering, bygging eller drift av det elektriske anlegget.

Plan- og bygningsloven¹¹ § 1-3 annet ledd spesifiserer at for konsesjonspliktige elektriske anlegg, som nevnt i energiloven § 3-1, gjelder bare lovens kapittel 2 og 14.

Etter energiloven § 3-1 tredje ledd, gjelder dette unntaket for «anlegg for overføring eller omforming av elektrisk energi med tilhørende elektrisk utrustning og bygningstekniske konstruksjoner». Med «bygningstekniske konstruksjoner» menes konstruksjoner som har sammenheng med den elektriske utrustning, teknisk og funksjonelt sett. Det betyr at kommunen ikke har hjemmel til å gi tillatelse til denne typen tiltak, fordi de er unntatt fra behandling etter plan- og bygningsloven.

NVE mener at det i denne saken foreligger et klart objektivt brudd på kravet om at man må ha konsesjon etter energiloven § 3-1, før bygging av elektriske anlegg.

3.2. Hjemmel og vilkår for overtredelsesgebyr

Hjemmelen for at NVE kan ilegge overtredelsesgebyr er energiloven¹² § 10-7.

NVE har fått delegert myndighet til å ilegge overtredelsesgebyr.¹³

Det er opp til NVE å avgjøre om vi vil ilegge overtredelsesgebyr når de rettslige vilkårene er oppfylt.

3.3. Hvordan NVE vurderer de faktiske forholdene

NVE vurderer at det er dokumentert i saken at Bane NOR SF har brutt energiloven § 3-1.

NVE mener at Bane NOR SF har etablert beredskapsplassen i Åmli kommune med formål å plassere elektriske anlegg på området, uten at det foreligger nødvendig konsesjon fra NVE. Det at Bane NOR SF definerer det opparbeidede arealet som beredskapsplass, og videre viser til mulig alternativ bruk i fremtiden, er ikke avgjørende. Ut fra rammetillatelsen fra Åmli kommune framgår det tydelig at tomten ble omsøkt med formål om å etablere elektriske anlegg.¹⁴

¹¹ Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) LOV-2008-06-27-71

¹² Lov om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven) LOV-1990-06-29-50

¹³ Energiloven § 10-7: FOR-2025-06-26-1340 Delegering av myndighet etter energiloven til Norges vassdrags- og energidirektorat

¹⁴ NVE ref.: 202501644-13

Av Bane NORs brev til NVE datert 31.01.2025 framgår det at anleggsarbeidene ble igangsatt før NVE hadde mottatt en konsesjonssøknad.¹⁵

Det objektive vilkåret for å ilegge overtredelsesgebyr er oppfylt.

3.4. NVEs vurdering av skyld

For at NVE skal kunne ilegge overtredelsesgebyr, må vi dokumentere at den ulovlige handlingen eller unnlatsen er utført forsettlig eller uaktsomt av en eller flere personer som handlet på vegne av foretaket. Vi kan ilegge overtredelsesgebyr selv om det ikke har vært mulig å finne ut nøyaktig hvilke personer som sto for overtredelsen.

I denne saken er det vår vurdering at det er utvist uaktsomhet.

I skyldvurderingen legger vi til grunn at begrepet uaktsomhet må forstås slik det kommer frem av straffeloven § 23.¹⁶ Utgangspunktet for aktsomhetsvurderingen er om den ansvarlige har handlet i strid med kravet til forsvarlig opptreden på et område. Uaktsomheten er grov når handlingen er svært klanderverdig og gir grunn til sterk bebreidelse.

Bane NOR SF anfører at de anså byggetillatelse fra kommunen som tilstrekkelig, og at deres intensjon var å søke om endring av gjeldende anleggskonsesjon, før flyttingen av det mobile statiske omformeranlegget ble gjennomført. De viser til at det ikke var et forsøk på å omgå energiloven. Bane NOR SF anfører at de handlet i god tro om at nødvendige tillatelser var i orden.¹⁷ De viser imidlertid til at de i ettertid ser at de kan ha feilvurdert grensesnittet mellom lovverkene. Særlig i lys av at en planlagt fornyelse av Nelaug omformerstasjon ligger så nært i tid til opparbeidelsen av beredskapsplassen, ser de at de burde avklart søknadsprosess og grensesnitt med NVE, før byggesøknaden ble sendt til kommunen.

Spørsmålet for NVE er om det foreligger en aktsom rettsvillfarelse.

Det følger av straffeloven § 26 at: «Den som på handlingstidspunktet på grunn av uvitenhet om rettsregler er ukjent med at handlingen er ulovlig, straffes når uvitenheten er uaktsom.»

Vi legger til grunn at det stilles svært høye krav for å anse en rettsvillfarelse som aktsom. I tilfeller hvor det vurderes å sanksjonere brudd på reguleringslovgivning som retter seg mot næringsvirksomhet, vil det normalt gjelde en streng aktsomhetsnorm. Foretak som driver økonomisk virksomhet, forutsettes å sette seg godt inn i den reguleringen som gjelder foretakets virksomhet.¹⁸ På miljøområdet skal det legges til grunn en streng

¹⁵ NVE ref.: 202501644-6

¹⁶ Jf. Rt. 2012 s.1556: «Når det i en lov som gir hjemmel for ileggelse av administrativ sanksjon, fastsettes forsett som en av skyldformene, kreves sterke holdepunkter for å forstå uttrykket på annen måte enn i strafferetten.»

¹⁷ NVE ref.: 202501644-6

¹⁸ Prop.81 L (2021-2022) punkt 5.5

aktsomhetsnorm.¹⁹ NVE legger videre til grunn at Bane NOR SF er en profesjonell aktør, som bør ha god kjennskap til regelverket og konsesjonskravet. NVE mener at selskapet enkelt kunne tatt kontakt med NVE for en avklaring av regelverket dersom de var i tvil, før byggingen startet. En tillatelse fra kommunen etter annet regelverk gjør etter NVE sin vurdering ikke handlingen aktsom.

Når dette i tillegg sees i sammenheng med at Bane NOR SF tidligere har søkt om konsesjon for etablering av beredskapsplass for plassering av mobil omformerstasjon etter energiloven § 3-1²⁰, kan ikke NVE se at Bane NOR SF hadde grunn til å anta at et annet regelverk skulle være gjeldende i denne saken. Det er heller ikke avgjørende at Bane NOR SF selv kaller det opparbeidede arealet for en beredskapsplass.

Ut fra dette mener NVE at handlingen er gjort uaktsomt. Kravet til subjektiv skyld er oppfylt.

3.5. Bruk av overtredelsesgebyr

NVE vurderer at det objektive og subjektive vilkåret for å kunne ilegge overtredelsesgebyr er oppfylt. Når de rettslige vilkårene er oppfylt, er det opp til NVEs skjønn om overtredelsesgebyr skal ilegges. Forvaltningsloven § 46 annet ledd angir hvilke momenter som kan tillegges vekt i vurderingen av om et foretak skal ilegges overtredelsesgebyr, samt ved utmålingen av gebyret.

Ved utmålingen av gebyret, kan det legges vekt på sanksjonens preventive virkning, overtredelsens grovhet, fordeler som er eller kunne vært oppnådd ved lovbruddet, samt økonomiske evne og om det foreligger gjentakelse.

I denne saken har NVE lagt vekt på følgende ved vurderingen av om overtredelsesgebyr skal ilegges:

Sanksjonens preventive virkning

NVE mener det er klart nødvendig å reagere på brudd på konsesjonsplikt generelt, og i denne saken brudd på kravet til anleggskonsesjon slik det følger av energiloven § 3-1 spesielt. Bakgrunnen for dette er viktigheten av at konsesjonsplikten overholdes. Reaksjoner på brudd på konsesjonsplikten kan ha en betydelig individual- og allmennpreventiv virkning som reduserer sannsynligheten for tilsvarende brudd. Med reaksjon mot foretaket tydeliggjøres den overordnede forventingen til hva som regnes som tilstrekkelig aktsomt, noe som utgjør et viktig aspekt av sanksjonens forebyggende effekt.

Overtredelsens grovhet

NVE mener at anleggsarbeider for elektriske anlegg uten konsesjon er svært alvorlig. Kravet om konsesjon innebærer at de anleggene og utbyggingsløsningene som blir

¹⁹ Jf. Rt. 2002 s. 1368

²⁰ NVE ref. 201900884-1

realiserte er samfunnsmessig rasjonelle, og at det tas tilstrekkelig hensyn til miljø- og andre samfunnsinteresser.

NVE vil bemerke at når bygging blir igangsatt før det er gitt anleggskonsesjon, vil det i utgangspunktet kunne binde NVEs vurdering av hvilke løsninger det kan gis konsesjon til. Vi konstaterer at tiltakshaver er uenige i denne vurderingen, blant annet fordi de mener inngrepene de har gjort er reversible.

På generelt grunnlag viser vi til at NVEs konsesjonsvurdering er en avveining av et tiltaks fordeler og ulemper. Dersom det allerede er gjort terrenginngrep uten konsesjon, må virkningene ved å eventuelt tilbakeføre disse inngrepene, og virkningene av å gjøre nye terrenginngrep, inkluderes i NVEs vurderinger. For at NVE skal kunne gi konsesjon til en annen løsning enn den som alt er etablert, må fordelene for miljø- og samfunnsinteresser ved å tilbakeføre allerede gjennomførte inngrep være større enn ulempene det ekstra anleggsarbeidet medfører. Ulempene som tilbakeføring og nye anleggsarbeider medfører må med andre ord inkluderes i NVEs vurdering, og kan påvirke hva som blir den mest samfunnsmessig rasjonelle løsningen.

For de faktiske miljøvirkningene av tiltaket, viser NVE til vurderingene som er gjort i konsesjonsbehandlingen av tiltaket.²¹ Det fremgår der at det er registrert flere fuglearter i tiltaks- og influensområdet, og at området har funksjoner for en rekke arter. NVE vurderte at virkningene ville være størst i anleggsfasen, der terrenginngrep og aktivitet kan føre til forstyrrelser, herunder at fugl trekker bort fra området eller oppgir hekkingen dersom aktiviteten vedvarer. Yngleperioden er særlig sårbar, og NVE la derfor til grunn at det ville vært nødvendig med vilkår om begrensninger i anleggsperioden. Etter NVEs vurdering understreker disse forholdene alvoret ved at arbeidene er igangsatt uten forutgående konsesjonsbehandling.

Vi viser ellers til vurderingen og konklusjonen om skyldgrad ovenfor. Overtredelsens art og skyldgrad tilsier etter NVEs vurdering at det er snakk om en grov overtredelse.

Kunne overtredere ved ulike tiltak ha forebygget overtredelsen

Vi mener tiltaket enkelt kunne ha vært forebygget ved å be om veiledning fra NVE.

Har overtrederen hatt eller kunne oppnådd noen fordel ved overtredelsen

NVE legger til grunn at det ikke er nødvendig at foretaket faktisk har hatt fordel av lovbruddet. Det er tilstrekkelig at lovbruddet etter sin art er egnet til å oppnå en fordel. Fordelen behøver ikke være av økonomisk karakter. Dette bekreftes av forarbeidene til forvaltningsloven, hvor det slås fast at: «det foruten rent økonomisk fortjeneste også må tas hensyn til fordeler i vid forstand, inkludert slike som kunne ha vært oppnådd.»²²

NVE mener at det vil kunne være en fordel for Bane NOR SF å ikke måtte vente på en konsesjonsbehandling og starte byggingen av beredskaps plass til omformerstasjon. Det er

²¹ NVE ref.: 202515970-4

²² Prop.62 L (2015–2016) Endringer i forvaltningsloven mv. (administrative sanksjoner mv), kap. 13 s. 85.

imidlertid ikke dokumentert i saken at de har forsøkt å oppnå noen fordel ved overtredelsen og NVE har derfor ikke lagt vekt på momentet.

Overtreders økonomiske evne

Når det gjelder selskapets økonomiske stilling, er det ikke anført at det foreligger dårlig økonomi. Et slikt syn underbygges av offentlige regnskapstall som NVE har innhentet om selskapet fra Brønnøysundregistrene. NVE anser den økonomiske stilling for å være god.

Samlet vurdering

På bakgrunn av vurderingene ovenfor ilegger NVE Bane NOR SF et overtredelsesgebyr.

3.6. Overtredelsesgebyrets størrelse

Ved utmåling av gebyrets størrelse er det lagt vekt på at det er brudd på en svært sentral bestemmelse, som er avgjørende for at konsesjonsordningen skal fungere etter formålet.

NVE legger vekt på i skjerpene retning at bruddet på konsesjonsplikten kunne vært forhindre ved å ta kontakt med NVE om konsesjonssøknaden og bedt om veiledning.

NVE legger vekt i formildende retning at Bane NOR SF ikke har etablert det elektriske anlegg på tomten, og de sendte inn søknad om anleggskonsesjon før de elektriske anleggene skulle etableres.

NVE har i vurderingen lagt vekt på at ilagt overtredelsesgebyr skal ha tilstrekkelige preventive virkning og være følbare, samtidig som den ikke skal være urimelig eller uforholdsmessig.

Etter en helhetsvurdering fastsetter NVE overtredelsesgebyret skjønnsmessig til **750 000 kroner**.

4. Om betaling av overtredelsesgebyr

Faktura blir tilsendt. Innbetalt overtredelsesgebyr tilfaller statskassen.

Overtredelsesgebyr er tvangsgrunnlag for utlegg etter tvangsfullbyrdelsesloven²³ § 7-2 bokstav d. 5.

5. Klageadgang

Vedtaket kan påklages.

Se orientering om rett til å klage på siste side.

Vi foretrekker elektronisk oversendelse til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

²³ Lov om tvangsfullbyrdelse (tvangsfullbyrdelsesloven) LOV-1992-06-26-86

Med hilsen

Iselin Ørbek Eide
Avdelingsingeniør

Godkjent av Anne Johanne Kråkenes
Seksjonssjef

Kristian Markegård
Direktør

Godkjent i henhold til NVE sine interne rutiner.

Mottakerliste:

BANE NOR SF

Kopimottakerliste:

Åmli kommune

BANE NOR SF - Kristina Bergset

BANE NOR SF - Kjetil Mikelborg

GLITRE NETT AS

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	<p>Fristen for å klage på vedtaket er 10. august 2026. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen på 3 uker å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket.</p> <p>Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket</p>
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	<p>Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.</p>
Hva skal med i klagen?	<p>Klagen bør være skriftlig. I klagen må du:</p> <ul style="list-style-type: none">• Skrive hvilket vedtak du klager på.• Skrive hvilket resultat du ønsker.• Opplyse om du klager innenfor fristen.• Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. <p>I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.</p>
Du kan få se dokumentene i saken	<p>Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.</p>
Vilkår for å gå til domstolene	<p>Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av Energidepartementet (ED) som overordnet forvaltningsorgan.</p> <p>Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.</p>
Sakskostnader	<p>Dersom NVE eller ED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.</p>
Hvem kan klage på vedtaket?	<p>Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.</p>
Hvor skal du sende klagen?	<p>Du må adressere klagen til ED, men sende den til NVE. NVEs - epostadresse er nve@nve.no.</p> <p>NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til ED.</p>
Du kan anmode om utsatt iverksettelse av vedtaket	<p>Du kan anmode om at vedtaket ikke skal iverksettes før klagefristen er ute eller klagen er avgjort.</p> <p>Klage på vedtak om samtykke til ekspropriasjon har utsettende virkning, med mindre det er truffet vedtak om noe annet.</p>

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32, 36 og 42.